

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยพณิชยการ ๑ เป็นสถาบันการศึกษาซึ่ง เปิดสอนวิชาชีพประเภทพณิชยกรรม แบ่งออกเป็นระดับการศึกษาดังนี้

๑. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีหลักสูตรการศึกษา ๓ ปี เป็นการศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สาขา วิชาที่เปิดสอน ได้แก่ บัญชี การขาย ธุรกิจบัญชี เลขานุการและบัญชี ภาษาต่างประเทศ พณิชยการ และเลขานุการ

๒. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีหลักสูตรการศึกษา ๒ ปี เป็นการศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาที่เปิดสอน ได้แก่ การตลาด การโฆษณา คอมพิวเตอร์ บริหารธุรกิจ ศิลปศาสตร์ บัญชี การขาย เลขานุการ และการจัดการ

๓. ระดับฝึกหัดครู (ป.ม.) มีหลักสูตรการศึกษา ๑ ปี เป็นการศึกษาต่อจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาที่เปิดสอน ได้แก่ การบัญชี การตลาด และเลขานุการ

เนื่องจากมีผู้สนใจที่จะศึกษาวิชาประเภทพณิชยกรรมเป็นจำนวนมาก วิทยาลัยพณิชยการจึงเปิดการสอนเป็นสองรอบ คือ รอบเช้า และรอบบ่าย ทั้งสองรอบมีจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอนเท่ากัน และสาขาวิชาที่เปิดสอนเหมือนกัน

วิทยาลัยพณิชยการ² มี 6 สถาบัน คือ วิทยาลัยพณิชยการพระนคร วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี วิทยาลัยพณิชยการเซตุน วิทยาลัยพณิชยการบางนา วิทยาลัยพณิชยการพิบูลย์ และวิทยาลัยพณิชยการพระนครศรีอยุธยา การบริหารงานของวิทยาลัยพณิชยการ³ ทั้งหมดมีลักษณะอย่างเดียวกัน คือ แบ่งการบริหารงานออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริการ และฝ่ายธุรการ ฝ่ายวิชาการประกอบด้วย คณะวิชา และแผนกวิชา เช่น คณะบริหารธุรกิจประกอบด้วยแผนกวิชา การตลาด การโฆษณา คอมพิวเตอร์ บริหารธุรกิจ ศิลปศาสตร์ บัญชี การขาย เลขานุการ และการจัดการ สำหรับฝ่ายบริการประกอบด้วยแผนก แนะนำ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ประชาสัมพันธ์ สวัสดิการ โสภทศศึกษา ห้องสมุด วิจัย และเอกสารการพิมพ์ ฝ่ายธุรการประกอบด้วยแผนก การเงิน การบัญชี บุคลากร สารบรรณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และแผนกจัดงานผลิตและงานการค้า

ทั้งนั้นจะเห็นได้ว่า วิทยาลัยพณิชยการ เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาทางด้านพณิชยกรรม เปิดการสอนเป็นสองรอบ การบริหารงานมีลักษณะอย่างเดียวกัน และการศึกษาลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในวิทยาลัยพณิชยการยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษามาก่อน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจใคร่ที่จะศึกษาลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในวิทยาลัยพณิชยการว่ามีลักษณะ เป็นอย่างไร และแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานด้านบุคลากรในวิทยาลัยพณิชยการให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²กรมอาชีวศึกษา, สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา (พระนคร : 2519).
(อัครสำเนา)

³กรมอาชีวศึกษา, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา (พระนคร : 2511) (อัครสำเนา).

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในวิทยาลัยพัฒนศึกษการมีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในวิทยาลัยพัฒนศึกษการแต่ละแห่ง กับค่าปกติ (Normal Expectancy) ในเรื่อง จำนวนวิชาที่สอนต่อภาค ในรอบเช้า รอบบ่าย รวมทั้งสองรอบ จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ ที่ใช้ในการสอนในรอบเช้า รอบบ่าย รวมทั้งสองรอบ การบริการ งานค้ำชูการ และการปฏิบัติงานทั้งหมด

2. เพื่อหาอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาในรอบเช้า รอบบ่าย และรวมทั้งสองรอบ

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในวิทยาลัยพัฒนศึกษการแต่ละแห่ง ในด้านจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่ใช้ในการสอน ในรอบเช้า รอบบ่าย รวมทั้งสองรอบ การบริการ งานค้ำชูการ และการปฏิบัติงานทั้งหมด

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบเฉพาะลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในวิทยาลัยพัฒนศึกษการทั้ง 6 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยพัฒนศึกษการพระนคร
2. วิทยาลัยพัฒนศึกษการธนบุรี
3. วิทยาลัยพัฒนศึกษการเขตพูน
4. วิทยาลัยพัฒนศึกษการบางนา
5. วิทยาลัยพัฒนศึกษการพิศมัย
6. วิทยาลัยพัฒนศึกษการพระนครศรีอยุธยา

2. การปฏิบัติงานของอาจารย์ประจำในวิทยาลัยพณิชยการ วัดปริมาตรเป็นจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยถือว่ากาปฏิบัติงานของอาจารย์ประจำในภาคต้น ปีการศึกษา 2519 เป็นหน่วยตัวอย่างเวลา (Sampling Unit) ของการปฏิบัติงานของอาจารย์ประจำในวิทยาลัยพณิชยการ

3. การวิจัยนี้ไม่ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพของการปฏิบัติงานของอาจารย์ประจำ

4. การวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานที่เป็นหน้าที่ประจำ ไม่รวมงานที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษในบางครั้งบางคราว และงานประกอบอื่น ๆ ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสอน หรืองานที่จัดเข้าประเภท การสอน การบริการ และงานค้ำจุนธุรการไม่ได้

ขอตกลง เบื้องต้น

1. ลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในค้ำจุนการสอน การบริการ และงานค้ำจุนธุรการ ในวิทยาลัยพณิชยการในแต่ละภาคการศึกษาที่ผ่านมา และที่จะเป็นไปในอนาคต จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับที่เป็นอยู่ในภาคต้น ปีการศึกษา 2519

2. จำนวนอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในค้ำจุนการสอน การบริการและงานค้ำจุนธุรการ หมายถึง จำนวนอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในค้ำจุนนั้นจริง ๆ ส่วนอาจารย์ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนของวิทยาลัย แต่ไปปฏิบัติงานราชการ ณ ที่อื่น ๆ จะไม่นำมารวมในการศึกษารั้งนี้

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัยในเรื่องนี้อาจจะไม่สมบูรณ์ได้ เนื่องจากได้รับแบบสอบถามคืนมาไม่ครบ และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ประสงค์ที่จะให้ข้อเท็จจริงบางประการ คือตอบแบบสอบถามไม่ตรงกับความเป็นจริง เพราะคำนึงถึงส่วนใดส่วนเสียในการตอบแบบสอบถามมากเกินไป ถึงแม้ว่าผู้วิจัยไม่ได้ให้ระบุชื่อผู้ตอบแล้วก็ตาม ฉะนั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจึงอาจจะคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

อาจารย์ประจำ หมายถึง อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่อาจารย์ตามปกติอยู่จริงในภาคต้น ปีการศึกษา 2519 ติดต่อกันตั้งแต่สามเดือนขึ้นไป โดยไม่ได้ลาราชการหรือช่วยงานราชการที่อื่น

การปฏิบัติงานในหน้าที่อาจารย์ หมายถึง การปฏิบัติงานในคานการสอน การบริการ และงานคานธุการ

การบริการ หมายถึง การปฏิบัติงานในคาน การให้บริการทางการศึกษา ได้แก่ ทะเบียน แผนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร ประชาสัมพันธ์ สวัสดิการ โสตทัศนศึกษา หองสมุด วิจัย เอกสารการพิมพ์

งานคานธุการ หมายถึง การปฏิบัติงานในคาน การเงิน การบัญชี บุคลากร สารบรรณ อาคารสถานที่ การจัดงานผลิตและงานการคา

ภาคต้นปีการศึกษา 2519 หมายถึง ภาคการศึกษาที่หนึ่งของปีการศึกษา 2519

รอบเช้า หมายถึง การปฏิบัติงานในระหว่างเวลา 8.00-13.30 น.

รอบบ่าย หมายถึง การปฏิบัติงานในระหว่างเวลา 13.30-19.00 น.

รวมทั้งสองรอบ หมายถึง การปฏิบัติงานในระหว่างเวลา 8.00 - 13.30 น. รวมกับการปฏิบัติงานในระหว่างเวลา 13.30 - 19.00 น.

นักศึกษา หมายถึง ผู้กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

จำนวนวิชาที่สอน หมายถึง จำนวนรายวิชาที่สอน

จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่ใช้ในการสอน หมายถึง จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ใช้สอนจริงทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติซึ่งอาจจะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ หรือวิธีการอื่น ๆ

การปฏิบัติงานทั้งหมด หมายถึง การปฏิบัติงานทั้งในคานการสอน การบริการ และงานคานธุการ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยสถาบันการศึกษา (Educational Institution Research) เพื่อศึกษาลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในวิทยาลัยพณิชยการ โดยใ้การปฏิบัติงานของอาจารย์ประจำในภาคต้น ปีการศึกษา 2519 เป็นหน่วยตัวอย่าง (Sampling Unit) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในวิทยาลัยพณิชยการทั้ง 6 แห่ง และได้นำข้อมูลมาหาค่าปกติ (Normal Expectancy) ของแต่ละรายลักษณะหน้าที่การงาน ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของแต่ละวิทยาลัย กับค่าปกติ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) และเปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวนชั่วโมงการสอนที่ใช้ในการสอนใน รอบเช้า รอบบ่าย รวมทั้งสองรอบ การบริการงานคานธุการและการปฏิบัติงานทั้งหมด ระหว่างวิทยาลัยพณิชยการทั้ง 6 แห่ง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ซึ่งคาดว่าผลการวิจัยนี้จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริมสมรรถภาพของบุคลากร

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย